

КОДЪТ НА ГРАДА

Насоки за подкрепящия човек

Как да използваме визуалния наръчник „Кодът на града“

КОДЪТ НА ГРАДА

АСОЦИАЦИЯ АУТИЗЪМ

КОДЪТ НА ГРАДА

КОДЪТ НА ГРАДА

Насоки за подкрепящия човек

Как да използваме визуалния наръчник „Кодът на града“

1
НАБЛЮДАВАМ
Забелязвам важното

2
РАЗБИРАМ
Свързвам информацията

3
ДЕЙСТВАМ
Избирам безопасно действие

ЗА КОГО Е БРОШУРАТА

За родители • специалисти • асистенти • близки • други подкрепящи хора

Придружаващ ресурс към визуалния наръчник

„Изданието е разработено по проект, финансиран от Столична община по програма „Социални иновации“.“

За какво е „Кодът на града“?

Градът ни дава много информация едновременно – чрез хора, движение, знаци, светофари, табели, звуци, правила и ситуации.

За някои хора тази информация може да бъде трудна за разпознаване, разбиране или свързване с подходящо действие.

НАРЪЧНИКЪТ ПОМАГА НА ЧОВЕКА ДА

- наблюдава какво се случва около него
- разбира информацията в градската среда
- разпознава ситуации, които изискват повече внимание
- избира какво да направи
- разпознава кога и как да потърси помощ

ЗА КОГО Е НАРЪЧНИКЪТ

Наръчникът няма възрастово ограничение. Пилотиран е с хора с аутизъм и може да се адаптира за хора с интелектуални, когнитивни и комуникативни затруднения.

ВАЖНО

Целта не е всеки човек да стане самостоятелен в придвижването. Целта е по-добро разбиране, разпознаване на важната информация и по-безопасно участие в градската среда – с необходимата за конкретния човек подкрепа.

Започнете от човека

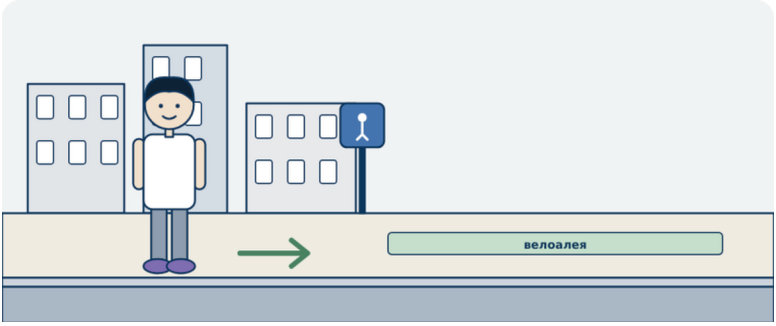
Преди да започнете работа с Наръчника, опознайте начина, по който конкретният човек преживява и използва града.

РАЗБЕРЕТЕ

- Как общува?
- Как разбира най-добре информацията?
- Как се придвижва сега?
- Кои места и маршрути познава?
- Какво забелязва и какво може да пропусне?
- Какво в средата го затруднява или натоварва?
- Как показва, че има нужда от помощ?

НЕ ЗАПОЧВАЙТЕ ОТ „КАКВО НЕ МОЖЕ?“

Започнете от: „Какво вече разбира?“, „Как участва сега?“, „Каква подкрепа му помага?“, „Какво е важно за него в реалния му живот?“

Как да използвате наръчника

Не е необходимо наръчникът да бъде попълван от начало до край. Избирайте темите според човека и ситуациите, които са важни в неговото ежедневие.

1 **НАБЛЮДАВАМ**
Какво човекът вече забелязва?

2 **РАЗБИРАМ**
Какво означава това?

3 **ДЕЙСТВАМ**
Какво мога да направя?

4 **ПРОВЕРЯВАМ**
Какво правя, ако не съм сигурен?

5 **ТЪРСЯ ПОМОЩ**
Кой или какво може да ми помогне?

ПРИМЕР

Не е достатъчно човекът да знае: „На зелено се пресича.“ По-важно е постепенно да започне да проверява:

Светофарът зелен ли е? → Автомобилите спрели ли са? → Идва ли автомобил от друга посока? → Безопасно ли е да тръгна?

Как да подкрепям разбирането?

НАПРАВЕТЕ ИНФОРМАЦИЯТА ДОСТЪПНА

- реални снимки
- изображения и символи
- карти и маршрути
- последователности от стъпки
- кратък и ясен текст
- посочване и избор
- демонстрация и проиграване
- подходящо комуникационно средство

1 КАЖЕТЕ КРАТКО > **2** ПОКАЖЕТЕ > **3** ДАЙТЕ ВРЕМЕ > **4** ИЗЧАКАЙТЕ

Не превръщайте работата в изпитване. Човекът може да отговори по различен начин:

Мога да отговоря като: Покажи, Избери, Кажи, Напиши, Снимай, Посочи

ВМЕСТО ВЕДНАГА ДА ДАДЕТЕ ОТГОВОРА

- „Какво виждаш?“
- „Как можеш да провериш?“
- „Къде е безопасно?“
- „Кой може да помогне?“

От наръчника към реалния град

Наръчникът е отправна точка. Реалната среда показва какво означава наученото за конкретния човек.

1 **РАЗГЛЕЖДАМ**
снимка, ситуация, карта или задача

2 **УПРАЖНЯВАМ**
подреждам стъпки, избирам действие, проиграваме

3 **НАБЛЮДАВАМ В РЕАЛНА СРЕДА**
търсим същия знак, място, ситуация или действие

ИЗПОЛЗВАЙТЕ РЕАЛНИ МЕСТА

Спирка, магазин, маршрут, парк, училище, работа, дневна дейност или друга важна дестинация за човека.

ПРЕДИ ИЗЛИЗАНЕ ПРОВЕРЕТЕ

- Къде отиваме?
- Как ще стигнем?
- Каква подкрепа е необходима?
- Какво може да бъде трудно?
- Какво ще направим при промяна?
- Как човекът може да покаже, че има нужда от пауза или помощ?

Помагайте на човека да разпознава важното в средата

Не е необходимо човекът просто да запомни правило. Помогнете му да забелязва информацията, която е важна за конкретната ситуация.

ВМЕСТО САМО „ВНИМАВАЙ!“

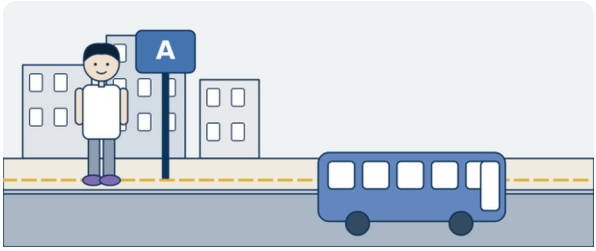
- „Какво виждаш?“
- „Има ли нещо, за което трябва да внимаваме?“
- „Какво означава това?“
- „Как можеш да провериш?“
- „Какво можеш да направиш?“
- „Кой може да помогне?“

НЕОЧАКВАНОТО СЪЩО Е ЧАСТ ОТ ГРАДА

Автобусът може да не дойде. Познатият маршрут може да бъде затворен. Може да има много хора. Човек може да пропусне спирката. Телефонът може да няма батерия.

КЛЮЧОВО

Не е необходимо човекът да може сам да разреши всяка ситуация. Важно е, доколкото е възможно за него, да разпознае, че нещо е различно от очакваното, и да има достъпен начин да потърси подкрепа.

Когато е необходима помощ

УПРАЖНЯВАЙТЕ ПРЕДВАРИТЕЛНО

- Как показвам, че имам нужда от помощ?
- Към кого мога да се обърна?
- На кого мога да се обадя?
- Каква информация мога да покажа?
- Как мога да покажа къде се намирам?
- Кога използваме 112?

АКО ЧОВЕКЪТ НЕ ИЗПОЛЗВА ГОВОРИМА РЕЧ

„Търся помощ“ може да означава да покаже изображение, карта, написано съобщение или информация на телефона си.

ПОДГОТВЕТЕ ТОВА ПРЕДВАРИТЕЛНО

Не чакайте трудната ситуация, за да разберете как човекът може да съобщи:

- ○ **„Изгубих се.“**
- ○ **„Не разбирам.“**
- ○ **„Имам нужда от помощ.“**
- ○ **„Искам да се обадя на моя човек.“**

Подкрепата не е стълба

Хората използват различна подкрепа при придвижване в града.

1. **Движа се за ръка**
2. **Движа се с придружител**
3. **Подкрепящият човек е наблизо**
4. **Използвам дистанционна подкрепа**
5. **Движа се без пряка подкрепа**

ТОВА НЕ СА СТЕПЕНИ, КОИТО ВСЕКИ ТРЯБВА ДА ПРЕМИНЕ

Човек може да продължи да се движи с придружител и едновременно да забелязва повече, да разпознава опасност, да участва в избора на маршрут, да знае къде се намира и да сигнализира, когато нещо не е наред.

ПОДКРЕПЯЙТЕ, БЕЗ ДА ИЗЗЕМВАТЕ

Но и не оттегляйте необходимата подкрепа само с цел човекът да бъде „по-самостоятелен“.

Как да разпознаем промяната?

Не е необходимо да питаме: „На кое ниво стигна?“ Наблюдавайте как се променя разбирането и участието на конкретния човек.

НАБЛЮДАВАЙТЕ

- Какво вече забелязва?
- Какво разпознава и разбира?
- Кои рискове започва да различава?
- Разпознава ли, когато ситуацията е различна от очакваното?
- Участва ли повече в решенията и действията?
- Разпознава ли кога има нужда от помощ?
- Може ли по достъпен за него начин да покаже какво му е необходимо?

ЗА ПОДКРЕПЯЩИЯ ЧОВЕК

НАБЛЮДАВАЙ → ПОПИТАЙ → ПОКАЖИ → ДАЙ ВРЕМЕ → ПОДКРЕПИ → ПРОВЕРИ КАКВО Е РАЗБРАНО

ВАЖНО

Не сравнявайте човека с другите участници. Сравнявайте информацията, която имате за него, с това, което наблюдавате сега.

КОДЪТ НА ГРАДА

Насоки за подкрепящия човек

Подкрепяйте разбирането, без да изземвате. Започнете от това, което човекът вече забелязва и разбира, и му дайте достъпен начин да потърси помощ.

Наблюдавам
Забелязвам важното

Разбирам
Свързвам информацията

Действам
Избирам безопасно действие

Наръчникът няма възрастово ограничение. Пилотиран е с хора с аутизъм и може да се адаптира за хора с интелектуални, когнитивни и комуникативни затруднения.

АСОЦИАЦИЯ АУТИЗЪМ